

POLICIJOS VYKDOMA NUSIKALTIMŲ PREVENCIJA IR TYRIMAS

2021 m. vasario 18 d.

Nr. VAE-1

SANTRAUKA

Audito svarba

Nusikalstamos veikos – vieni svarbiausių gyventojų nesaugumo veiksnių, galinčių padaryti tiesioginę žalą jų gyvybei, sveikatai ir turtui.¹ Policijos uždavinys – užtikrinti asmens saugumą, žmogaus teises ir laisves, palaikyti viešąją tvarką, užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją bei kontrolę.² Nusikalstamumas yra socialinis reiškinys ir, kaip teigia Jungtinės Tautos, prevencija prisideda prie tvaraus šalies vystymosi, tačiau jai trūksta visų visuomenės sferų dėmesio.³ XVIII Vyriausybės programoje numatyta, siekiant efektyviau užtikrinti viešąjį saugumą ir visuomenės lūkesčius, didelį dėmesį ir prioritetą skirti nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų prevencijai, glaudesniai teisėsaugos institucijų ir visuomenės bendradarbiavimui, vykdant įvairias tarpusavio veiklas, skirtas užkardyti teisės pažeidimus ir šalinti jiems atsirasti palankias sąlygas⁴.

Tinkamas policijos funkcijų, tokių kaip nusikaltimų prevencija, reagavimas į pranešimus apie įvykius ir nusikalstamų veikų tyrimas, vykdymas didina visuomenės pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis. Šalies gyventojų apklausos rodo, kad pasitikėjimas policija auga: 2017, 2018 m. buvo 76 proc., 2019, 2020 m. – 78 proc. ir viršija ES vidurkį (71 proc.)⁵. Vis daugiau žmonių kriminogeninę situaciją vertina kaip gerą⁶. Registruotų nusikalstamų veikų skaičius mažėjo nuo 2 257 vnt. 100 tūkst. gyventojų (2017 m.) iki 1 841 (2019 m.), tačiau nusikalstamumo latentiškumas nėra žinomas.

¹ Seimo 2015-05-07 nutarimu Nr. XII-1682 patvirtinta Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programa, 13 p.

² Policijos įstatymas, 5 str. 1 d. 1, 2, 4, 5 p.

³ Guidelines for the Prevention of Crime, Annex to ECOSOC Resolution 2002/13. United Nations, 2002, 16 p.

⁴ Seimo 2020-12-11 nutarimu Nr. XIV-72 patvirtinta XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, 244.2. p.

⁵ Eurobarometro apklausos duomenys 2017, 2018, 2019, 2020. Prieiga per internetą: https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2143_88_3_STD88_ENG.

⁶ Vidaus reikalų ministerijos užsakymu UAB „Baltijos tyrimai“ 2019 m. rugsėjo–lapkričio mėn. atlikta apklausa „Gyventojų nuomonė apie policiją ir viešojo saugumo situacijos vertinimas“. Situaciją kaip gerą 2017 m. vertino 65 proc., 2018 – 63 proc., 2019 – 67 proc. gyventojų.

Policija yra pagrindinė reaguojanti į pranešimus apie nusikaltimus ir juos tirianti institucija. 2020 m. Covid-19 pandemijos metu policijai pavestos papildomos funkcijos užtikrinti Vyriausybės numatytų saugumo priemonių vykdymą. Lietuvos gyventojams teikiamų viešųjų paslaugų vykdymui kasmet iš valstybės biudžeto skiriama apie 230 mln. Eur, iš kurių apie 160 mln. skiriama darbo užmokesčiui. Policijos sistemoje dirba daugiau kaip 9 400 darbuotojų (7 777 pareigūnai ir 1 638 kitų darbuotojų).

Siekdami įvertinti, ar policijos veikla rezultatyvi, vykdant nusikaltimų prevenciją ir tyrimą, atlikome veiklos auditą.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar policijos veikla vykdant nusikaltimų prevenciją ir tyrimą užtikrina nusikalstamumo mažėjimą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar nusikaltimų prevencija vykdoma tinkamai;
- ar užtikrinamas nusikaltimų prevencijai ir ikiteisminiam tyrimui naudojamų išteklių valdymas;
- ar užtikrinamas operatyvus policijos reagavimas į gautus pranešimus apie galimai padarytas nusikalstamas veikas;
- ar policijos vykdomas nusikalstamų veikų ikiteisminis tyrimas atliekamas tinkamai.

Audito subjektai:

- Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos – organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja policijos uždavinių vykdymą, taip pat organizuoja ir įgyvendina pavaldžių policijos įstaigų valdymą⁷.
- Vidaus reikalų ministerija – formuoja valstybės politiką viešojo saugumo srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą⁸.

Informacija ir duomenys buvo renkami iš Policijos departamento, visų apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų (10) ir policijos komisariatų (60), visų savivaldybių.

Audituojamasis laikotarpis – 2017–2019 m. Kai kuriais atvejais audito įrodymams surinkti buvo naudojami ankstesnių ir 2020 m. duomenys.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (46 psl.).

⁷ Vyriausybės 2001-01-29 nutarimu Nr. 98 patvirtinti Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos nuostatai, 10 p.

⁸ Vyriausybės 2001-03-14 nutarimu Nr. 291 patvirtinti Vidaus reikalų ministerijos nuostatai, 1 p.

Pagrindiniai audito rezultatai

Policijos vykdoma nusikaltimų prevencija ir tyrimas tobulintini siekiant laiku užkardyti, sureaguoti ir atskleisti nusikaltimus. Policija ypatingą dėmesį skiria pareigūnų aprūpinimui reikalingomis priemonėmis ir reagavimui į gautus pranešimus apie daromus nusikaltimus. Rezultatyviai nusikaltimų prevencijai valstybėje trūksta integralios sistemos. Ikteisminiai tyrimai būtų greičiau atliekami, jeigu ekspertiniai tyrimai būtų atliekami laiku ir būtų užtikrinta, kad apklausose dalyvautų psichologai bei tolygiau paskirstomi pareigūnų darbo krūviai.

1. Veiksmingai nusikaltimų prevencijai reikalinga integrali sistema

- Šalyje nesukurta tarpinstitucinė prevencinės veiklos planavimo, koordinavimo sistema⁹, trūksta ir tinkamo nusikaltimų prevencijos reguliavimo, siekiant apibrėžti atsakingus subjektus, jų pareigas ir funkcijas. VŠĮ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centrui buvo pavesta formuoti nusikalstamumo prevencijos politiką, organizuoti ir koordinuoti prevencijos programas ir priemones, tačiau centras koordinatoriaus funkcijų nuo 2009 m. neatlieka. Auditorių atlikta apklausa rodo, kad policijos vaidmuo nusikaltimų prevencijos sistemoje nėra pakankamai aiškus 29 policijos komisariatams (48 proc.) ir 24 savivaldybėms (40 proc.). Nėra aiškios institucijų¹⁰, dalyvaujančių nepilnamečių nusikaltimų prevencijoje, funkcijos: 58 proc. policijos komisariatams, 87 proc. – savivaldybių¹¹. Taip nesudarytos sąlygos sistemingai vykdyti nusikaltimų prevenciją (1.1 poskyris, 14–17 psl.).
- Apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų metiniai planai, kuriuose yra numatytos prevencijos priemonės, nėra koreguojami, kiekvienais metais nustatomi vienodi rodikliai ir priemonės, nors kriminogeninė situacija kiekvienoje apskrityje yra skirtinga. Nesiejant bendrosios prevencinės veiklos su apskričių kriminogenine situacija, nebus parenkamos tinkamos nusikaltimų užkardymo priemonės. Atlikę 353 rizikos asmenų atvejo analizę nustatėme, kad 3 (iš 10) apskričių vyriausiuosiuose policijos komisariatuose 2019 m. pusei ir daugiau rizikos asmenų vykdytos mažiau nei 5 individualios prevencijos priemonės per metus ir tai nepriklausė nuo nustatyto asmens rizikos laipsnio, priemonių skaičius taikytas nuo 43 proc. rizikos asmenų atžvilgiu Telšių iki 86 proc. Utenos apskrityse. Toks individualios prevencijos vykdymas gali būti nepaveikus rizikos asmenims (1.2 poskyris, 17–22 psl.).
- 2005 m. parengta Nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programų ir priemonių veiksmingumo vertinimo metodika¹², tačiau policija vykdomų priemonių poveikio pagal ją nematuoja. Apskričių vyriausieji policijos komisariatai kiekvienais metais atlieka kriminogeninės situacijos pokyčio apibendrinamąją analizę. Vidaus reikalų ministerija atlieka gyventojų saugumo jausmo tyrimą, kurio rodikliai nepasiekti¹³. Registruotas nusikalstamumas audituojamu laikotarpiu nuosekliai mažėjo (2017 m. – 2 257 nusikalstamų veikų 100 tūkst. gyventojų, 2018 – 2 070, 2019 m. – 1 841), tačiau jis parodo tik

⁹ 2020 m. valstybinio audito ataskaita „Ar veiksmingai kovojama su elektroniniais nusikaltimais“.

¹⁰ Valstybės vaikų teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba, ugdymo įstaigos, savivaldybės, policija, kt.

¹¹ Iš 54 savivaldybių, atsakiusių į klausimą.

¹² Justickis V., Gečėnienė S., Čepas A. Nusikaltimų prevencijos ir kontrolės programų ir priemonių veiksmingumo vertinimo metodika, 2005. Prieiga per internetą: https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/LT_versija/Viesasis_saugumas/Metodikos/Vertinimometodika2005.pdf (žiūrėta 2021-01-06).

¹³ Išskyrus 2018 m.: gyventojų, kurie saugiai jaučiasi savo gyvenamojoje vietovėje, dalis proc. planuota 82, pasiekta 83.

dalį nusikalstamo elgesio šalyje, nes neatliekant viktimologinių tyrimų nežinoma latentinio nusikalstamumo dalis. Nepakankamai vertinant nusikaltimų prevencijos priemonių poveikį ir nežinant latentinio nusikalstamumo dalies, nebus aišku, kurios priemonės prisideda prie teigiamų kriminogeninės situacijos pokyčių (1.2 poskyris, 22–23 psl.).

2. Policijos pareigūnų materialinis aprūpinimas tinkamas, tačiau reikėtų tobulinti žmoniškųjų išteklių valdymą

- Policijos aprūpinimas reikiamomis reagavimui priemonėmis kasmet didėjo: 2017 m. pagal standartą nesiekė 50 proc., o 2019 m. buvo daugiau nei 85 proc. Nedidelė dalis (8,2 proc.) pareigūnų, dalyvavusių auditorių apklausoje (80 iš 981) nurodė, kad nėra aprūpinti visomis reikiamomis priemonėmis (trūksta kokybiškų batų, individualių šarvinių liemenių, uniforma neatitinka sezoniškumo ir kt.) arba jos pasenusios, retai atnaujinamos. Nors, pareigūnų teigimu, yra trūkumų dėl priemonių savalaikio atnaujinimo ir jų kokybės – aprūpinimas sudaro tinkamas sąlygas pareigūnams vykdyti reagavimo funkciją (2.1 poskyris, 24 psl.).
- Nustatėme, kad pareigūnų, atliekančių ikiteisminį tyrimą, darbo krūvių nuokrypis daugiau nei 20 proc. nuo apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų vidurkio 2019 m. buvo 41 iš 60 policijos komisariatų. Tarp policijos komisariatų taikoma skirtinga praktika vertinant ikiteisminių tyrimų intensyvumą, jų sudėtingumą, nes nėra patvirtintos darbo krūvių skaičiavimo metodikos. Didžiausi šias funkcijas atliekančių pareigūnų darbo krūvio nuokrypiai svyruoja nuo +90 iki –80,2 proc. apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų vidurkio. Apklaustos duomenimis, darbo krūviai netenkina 53 proc. reagavimo ir ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančių pareigūnų ir 38 proc. tik ikiteisminio tyrimo funkcijas atliekančių. Pareigūnų laisvų etatų vidurkis audituojamu laikotarpiu gerėjo nuo 17,3 iki 13,4 proc., bet 2020 m. buvo didesnis negu 10 proc. 9-ioose (iš 10) apskričių komisariatuose. Netolygus darbo krūvių paskirstymas mažina pareigūnų pasitenkinimą tarnyba (2.2 poskyris, 25–27 psl.).
- Kvalifikacijai kelti 2018–2020 m. policijos skiriamos lėšos didėjo (2018 m. – 212,7 tūkst., 2019 m. – 225,9 tūkst., 2020 m. – 303,9 tūkst. Eur), bet tik kiek daugiau nei pusė (558 iš 1033 apklaustų) pareigūnų teigia, kad į jų kasmet teikiamą poreikį atsižvelgiama. Pareigūnai nurodo, kad mokymai turi būti praktiniai, o gautos žinios būtų pritaikomos tiesioginiame darbe. Tik 15 proc. apklaustųjų nurodė, kad daugiau nei 80 proc. mokymuose įgytų žinių ir įgūdžių yra nauji ir pritaikomi darbe, o 39 proc. šiuose mokymuose nedalyvavo. Praktinių mokymų didinimas prisidėtų prie rezultatyvesnio pagrindinių funkcijų vykdymo. (2.3 poskyris, 27–29 psl.).

3. Policijos reagavimas į įvykius ir ikiteisminis tyrimas gali gerėti

- Audituojamu laikotarpiu visi 10 apskričių vyriausieji policijos komisariatai pasiekė numatytus reagavimo rodiklius dėl A ir B kategorijos pranešimų apie įvykius¹⁴ ir reagavimo laikas kasmet gerėjo: į A kategorijos pranešimus į įvykius planuota

¹⁴A kategorijos pranešimas apie įvykį: pranešimas apie rengiamą, daromą ar padarytą labai sunkų ar sunkų, apysunkį nusikaltimą, kai nukentėjusiojo gyvybei, sveikatai ar didelės vertės turtui gresia pavojus (nustatoma, kai reaguoti reikia labai skubiai); B kategorijos pranešimas apie įvykį: pranešimas apie rengiamą, daromą ar padarytą sunkų, apysunkį ar nesunkų nusikaltimą arba kai nukentėjusiojo gyvybei ar sveikatai gali kilti pavojus, nėra informacijos apie nukentėjusiojo būklę, yra neteisėto turto pasisavinimo ar jo sunaikinimo pavojus, jeigu neturintis įgaliojimų asmuo sulaikė teisės pažeidėją, taip pat pranešimas apie chuliganiškus viešosios tvarkos pažeidimus, viešosios rimties trikdyimą, kiti teisės pažeidimai, kai gali kilti pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai (nustatoma, kai reaguoti reikia skubiai).

sureaguoti per 12 min.: 2017 m. pasiekta per 7,15, 2018 – 6,4, 2019 m. – 6,2 min., į B kategorijos pranešimus planuota sureaguoti per 20 min.: 2017 m. pasiekta per 11,27, 2018 m. – 9,65, 2019 m. – 10,85 min. Tačiau 2019 m. vertinant atskirai 60 policijos komisariatų, 28 nepasiekė planuoto policijos reagavimo rodiklio į A kategorijos įvykius, į B – 6. Pagrindinė jų įvardyta vėlavimo priežastis – reagavimo ekipažų ir pareigūnų trūkumas. Ne visuose policijos komisariatuose laiku sureaguojant į pranešimus, neužtikrinamas tolygus reagavimo funkcijos vykdymas (3.1 poskyris, 29–33 psl.).

- Palyginę Baudžiamojo proceso kodekse, generalinio prokuroro ir Lietuvos policijos generalinio komisaro nustatytus prioritetus¹⁵ galime teigti, kad ikiteisminiams tyrimams, kurie pagal kodeksą turi būti prioritetiniai,¹⁶ policijoje nepriskiriamas „aukščiausias prioritetas“, o tais atvejais, kai nusikaltimas nesunkus, gali būti laikomi ir „vidutinio prioriteto“. Taip nesudarytos sąlygos, kad visi ikiteisminiai tyrimai, kuriuose įtariamieji yra suimti, ar įtariamieji ar nukentėjusieji yra nepilnamečiai, būtų atliekami prioriteto tvarka. (3.2 poskyris, 33–34 psl.).
- Ikiteisminių tyrimų, kurie baigiami Baudžiamojo proceso kodekse numatytais terminais, dalis didėja, bet ne visi šie tyrimai atliekami nustatytais terminais: 2019 m. sunkių ir apysunkių per 9 mėn. baigta 60 proc., nesunkių ir apysunkių per 6 mėn. – 59,5 proc. Atlikę 93 ikiteisminių tyrimų pratęsimo priežasčių analizę nustatėme, kad 47 proc. terminai buvo pratęsimi nuo 1 iki 5, 45 proc. – nuo 6 iki 10, 8 proc. – nuo 11 iki 16 kartų. Dažniausios pratęsimo priežastys: papildomų procesinių veiksmų atlikimas, ekspertizės ar objektų tyrimai, duomenų gavimas iš kitų subjektų, teisinės pagalbos prašymai užsienio valstybėms. Esant ilgiems ikiteisminio tyrimo terminams gali būti neužtikrinta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje¹⁷ įtvirtinta teisė į bylos ištyrimą per įmanomai trumpiausią laiką (3.2 poskyris, 34–35 psl.).
- 2017–2019 m. buvo užregistruota 9 145 vaikai (iki 18 m.), nukentėję nuo nusikalstamų veikų¹⁸ ir 4 072 nepilnamečiai įtariamai jas padarę¹⁹. 30 proc. policijos komisariatų nurodė, kad buvo atvejų, kai apklausos, kuriose dalyvauja mažamečiai ir nepilnamečiai, vyksta nedalyvaujant psichologui: 28 proc. (47 PK) policijos komisariatų iki 10 proc. atvejų, 2 proc. (3 PK) daugiau nei 10 proc. atvejų. Policijos departamentas ir Vidaus reikalų ministerija 2018–2019 m. teikė siūlymus Vyriausybei dėl centralizuoto psichologų pasitelkimo organizavimo modelio, tačiau problema neišspręsta iki šiol. 16 proc. apklaustų pareigūnų (113 iš 695) nurodė, kad susiduria su psichologo pasitelkimo problema. Visais atvejais psichologo dalyvavimas ikiteisminiame tyrime, kai jame dalyvauja nepilnamečiai, padėtų teisininkams surinkti objektyvesnius įrodymus ir užtikrintų vaikų teises baudžiamojo proceso metu (3.2 poskyris, 35–36 psl.).

¹⁵ Generalinio prokuroro ir Lietuvos policijos generalinio komisaro 2014-12-08 įsakymu Nr. I-270/5-V-106 patvirtintas Policijoje atliekamų ikiteisminių tyrimų prioritetų nustatymo aprašas.

¹⁶ Baudžiamojo proceso kodekso 176 str. 2 d. nustatyta, kad ikiteisminis tyrimas būti prioritetinis byloje, kuriose įtariamieji yra suimti, taip pat byloje, kuriose įtariamieji ar nukentėjusieji yra nepilnamečiai.

¹⁷ 1950-11-04 Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, 6 str.

¹⁸ Nusikalstamų veikų žinybinio registro informacija.

¹⁹ Lietuvos statistikos departamento informacija.

Pokyčiai audito metu

- Nuo 2020 m. spalio 1 d. įsigaliojo Darbo su rizikos grupės asmenimis tvarkos aprašas²⁰. Jame nustatyta, kad skirtingą rizikos laipsnį turintiems rizikos grupės asmenims taikomas skirtingas priemonių skaičius (I rizikos laipsniui jų skaičius neribojamas; II rizikos laipsniui – ne mažiau kaip 3; III rizikos laipsniui – ne mažiau kaip 1 priemonė).
- Nuo 2020 m. Policijos departamentas nustatė²¹, kad į A kategorijai priskiriamų įvykių pranešimus miesto teritorijoje (savivaldybės centro teritorijoje) reaguojama ne ilgiau kaip per 12 min., o kitose teritorijose – ne ilgiau kaip per 25 min., į B kategorijai priskiriamų įvykių pranešimus miesto teritorijoje – ne ilgiau kaip per 20 min., kitose teritorijose – 40 min.
- Siekiant įvertinti anksčiau įvykdytas reformas, nuo 2020 m. Klaipėdos ir Šiaulių miestų, Šakių ir Plungės rajonų policijos komisariatuose vykdomas eksperimentas, kurio metu, nekeičiant komisariatų struktūros, pareigūnai grįžta prie labiau specializuotos veiklos, atskyrus atsakomybes.

Rekomendacijos

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

1. Tam, kad visais Baudžiamojo proceso kodekso nustatytais atvejais apklausose, kai ikiteisminiuose tyrimuose dalyvauja nepilnamečiai, dalyvautų psichologas, imtis priemonių dėl esamo psichologų pasitelkimo modelio tobulinimo (3-iasis pagrindinis audito rezultatas).

Vidaus reikalų ministerijai

2. Siekiant sistemingo nusikaltimų prevencijos vykdymo ir koordinavimo, sukurti ir įgyvendinti nusikaltimų prevencijos organizavimo modelį, nustatant koordinatoriaus, policijos bei kitų atsakingų institucijų funkcijas ir atsakomybę (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Siekiant žinoti tikrąjį šalies nusikalstamumą, atlikti tyrimus / apklausas, kurios parodytų nusikaltimų latentškumą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. Siekiant vertinti nusikaltimų prevencijos priemonių poveikį patvirtinti jų matavimo metodiką, užtikrinant jos praktinį taikymą (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

Policijos departamentui

5. Siekiant kryptingos ir prižiūrimos teritorijos specifiką atitinkančios nusikaltimų prevencijos, nustatyti tvarką, įpareigojančią apskričių vyriausiuosius policijos komisariatus kiekvienais metais identifikuoti ne mažiau kaip 3 nusikaltimų prevencijos prioritetus, pagrįstus prižiūrimos teritorijos kriminogeninės situacijos

²⁰ Patvirtintas Lietuvos policijos generalinio komisaro 2020-09-09 įsakymu Nr. 5-V-763.

²¹ Lietuvos policijos generalinio komisaro 2019-04-10 įsakymas Nr. 5-V-301 „Dėl reagavimo į pranešimus apie įvykius“.

analize, ir rengti šios teritorijos situacinės prevencijos planus, įtraukus bendrosios nusikaltimų prevencijos priemones (1-asis pagrindinis audito rezultatas).

6. Siekiant tobulinti vykdomą individualią prevenciją, sukurti sistemą, kuri leistų vienoje vietoje tvarkyti ir vertinti turimus duomenis apie rizikos asmenų sąrašė esančius asmenis (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
7. Tam, kad visi ikiteisminiai tyrimai, kuriuose įtariamieji yra suimti arba įtariamieji ar nukentėjusieji yra nepilnamečiai, būtų atliekami prioriteto tvarka, tikslinti policijoje atliekamų ikiteisminių tyrimų prioritetų nustatymo aprašą (3-iasis pagrindinis audito rezultatas).
8. Siekiant tolygesnių pareigūnų darbo krūvių visuose policijos komisariatuose, nustatyti kriterijus, kuriais vadovaujantis būtų planuojamas pareigūnų skaičiaus poreikis padalinyje (2-asis pagrindinis audito rezultatas).
9. Siekiant tobulinti pareigūnų kvalifikacijos kėlimo procesą, didinti praktinių mokymų apimtį ir užtikrinti sąlygas pareigūnams periodiškai dalyvauti juose (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (37 psl.).